

EU ob dnevu boja proti drogam opozarja na razsežnost problema
Evropska komisija ob mednarodnem dnevu boja proti drogam zagnala akcijo osveščanja o tem perečem problemu. Vsako uro zaradi prevelikega odmerka droge umre ena oseba v EU in približno 12 milijonov ljudi v EU je že uživalo kokain, opozarjajo v EK ob zagonu nove pobude, imenovane Evropsko ukrepanje proti drogam. Cilj nove pobude v obdobju 2009–2012 je okrepiti skupno odgovornost in spodbuditi vsakogar – skupine in posameznike, strokovnjake in splošno javnost – k ukrepanju pri soočanju s problemom drog. Evropska komisija spodbuja posebne in ustvarjalne ukrepe na kateri koli ravni v celotni EU, ki pozitivno prispevajo k ukrepanju proti drogam ali krepijo osveščenost o drogah in nevarnostih njihovega uživanja. Več informacij o pobudi je na voljo na spletnem naslovu action-drugs.eu

Zloraba drog in nezakonito trgovanje z njimi ogrožata zdravje ljudi in stabilnost družbe
Zloraba drog in nezakonito trgovanje z njimi ogrožata zdravje ljudi in stabilnost družbe, saj vodita v bolezen, smrt, kriminal in korupcijo. Združeni narodi zato pozivajo odrasle, naj zagotovijo, da bodo dom, šola in igrišče varni za otroke, hkrati pa naj se zavedajo, da otroci niso nikoli premajhni za učenje, kako biti odgovoren do sebe in do drugih, je v sporočilu za javnost zapisala republiška carinska uprava. Skrbni starši, ki znajo prisluhniti odraščajočim otrokom, lahko najbolj učinkovito preprečijo zlorabo drog, učitelji in vzgojitelji pa naj skupaj z mladimi iščejo poti in načine, kako graditi mladostnikovo pozitivno samopodobo in samospoštovanje, svetujejo. Žal nekateri mladostniki posežejo po drogah zaradi zmotnega vtisa, da jim bodo prinesle več prijateljev, zabave in dale energijo. Pravo resnico o drogah običajno spoznajo prepozno. »Mladi so naša skupna skrb in odgovornost. Mediji, vladne in nevladne organizacije naj izobražujejo in oblikujejo javno mnenje s posredovanjem informacij in pozitivnih sporočil. V družbi mora prevladati prepričanje, da so droge prepovedane zato, ker povzročajo težave, in da ni težava v tem, ker so prepovedane,« so prepričani.

Posebnosti nekaterih nedovoljenih drog:

Kokain

Leta 2008 je zaradi upada gojenja koke v Kolumbiji, največji svetovni proizvajalki kokaina, pridelava koke upadla za osem odstotkov, upadla pa je tudi proizvodnja kokaina. V primerjavi z rekordnim letom 2005 so zasežene količine kokaina leta 2007 upadle. Največ kokaina zasežejo v Amerikah. Leta 2008 so zaznamovali občuten padec tihotapljenja kokaina v Severno Ameriko, sicer največji trg uporabnikov kokaina. Vzrok za padec so predvsem hitro rastoče cene in padec kakovosti kokaina. Več kot 40 odstotkov svetovnega kokaina oblasti

zasežejo, večinoma v Kolumbiji, medtem ko so pri odkrivanju opiatov manj uspešne - zasežejo jih okoli 20 odstotkov. V zahodni Afriki, pomembnem središču za tihotapljenje drog v Evropo, manjši zaseg prepovedanih drog kaže, da se je pretok kokaina po petih letih hitre rasti zmanjšal.

Kokain kot stimulatívna droga povzroča močne izbruhe energije, ki dajejo občutek, da je vse mogoče. Gre za začasno povečanje sposobnosti izvajanja preprostih fizičnih aktivnosti, medtem ko se pri kompleksnejših nalogah hitro zatakne, saj te zahtevajo več kot samo energijo.

Kokainski odvisnik ne pozna počitka in vedno znova hlasta po novih odmerkih kokaina, ki si velikokrat sledijo v zelo kratkih časovnih intervalih. Posledice takšnega vedenja je neizmerna nabitost z energijo, ki že povzroča kaotično in rahlo noro vedenje, pojavljajo se lahko grozljivi, nenaravni prividi – vse skupaj na trenutke lahko meji na norost.

Po kokainu velikokrat posegajo sicer aktivni ljudje, kot so npr. športniki, poslovneži ali igralci v želji, da bi bili še bolj aktivni in energični. Ker je sodobni način življenja hiter in napet, se zdi, da se kokain s svojimi učinki vanj zelo prilega. To potrjujejo tudi raziskave v Evropi, ki v zadnjem času kažejo na zmanjšano uporabo heroína ter močno povečano uporabo kokaina.

Opiati (opij, morfin in heroin)

Gojenje maka v Afganistanu se je leta 2008 zmanjšalo za 19 odstotkov, približno enako pa je ostalo v Mjanmaru in Laosu. Proizvodnja opiatov v Afganistanu se je od leta 2001, ko so ZDA strmoglavile talibane, povečala kar za 40-krat. Največja porabnica heroína iz Afganistana je postala Rusija. Cena opija se močno razlikuje med državami; v Afganistanu in Mjanmaru je bil leta 2004 kilogram opija vreden okoli 150 dolajev, od takrat pa se je cena v Afganistanu približno prepolovila, v Mjanmaru pa podvojila. Največ, več kot dve tretjini opija so leta 2007 zasegli v jugozahodnih azijskih državah, drugi največji delež zaseženega opija pa pripada Evropi.

Opiati v telesu povzročajo podobne kemične procese, kot se sprožajo ob močnem zadovoljstvu.

Ko zaužijemo heroin, občutimo zelo močno zadovoljstvo in užitek, ki nas popolnoma prevzame, vse ostalo (dogajanje okrog nas) pa postane popolnoma nepomembno. Odvisnika od heroína ne zanima napor vsakdanjega življenja, zanima ga le, kako bo čim prej ponovno zaužil heroin, zato vse življenje podredi temu, da pride do novega odmerka tega popolnega zadovoljstva.

Odnosi, ki jih ima heroínski odvisnik z okolico, razpadejo, saj jih ne potrebuje – heroin mu »pričara« vse, kar potrebuje. Je popolnoma usmerjen vase, prepričan je, da je našel tisto, kar je iskal.

Pogled od zunaj pa je nekoliko drugačen. Heroin je droga, ki uničuje življenje, in le redki, ki postanejo odvisni od njega, uspejo spet sami zaživeti brez droge. Že abstinenčna kriza oz. strah pred njo je tako močan, da jih vedno znova požene nazaj v objem heroína. Heroin namreč poleg ostalega povzroča tudi fizično odvisnost. Močna fizična izčrpanost, razsuta

osebnost in uničeni socialni odnosi so dejstva, ki vedno znova odzvanjajo v notranjosti odvisnika od heroina, vendar ne najde več moči, da bi spremenil življenjski vzorec

Kanabis

UNODC ocenjuje, da je kanabis leta 2007 po svetu vsaj enkrat poizkusilo med 143 in 190 milijonov ljudi. Uporaba kanabisa se povečuje v nekaterih latinskoameriških državah in Afriki, na bolj tradicionalnih trgih, kot sta Severna Amerika in Evropa, pa so zaznamovali rahel padec uporabe. Koliko kanabisa je bilo vzgojenega, je težko oceniti, saj lahko to rastlino gojijo povsod po svetu.

Marihuana povzroča, da je dožemanje sveta preprostejše, nekako upočasnjeno in prijetnejše. Nekatera čutila postanejo bolj občutljiva, zdi se, da dogajanje okrog nas občutimo intenzivnejše in podrobneje. Vse se zdi na videz lepše, mehkejše, prijetnejše na dotik in boljšega okusa. Marihuana nedvomno prinaša ugodje in dolgčas spremeni v nekaj izvirnejšega.

Je droga, ki v manjših odmerkih ne povzroča fizične odvisnosti. Če z odmerki pretiravamo, bodo naši možgani sčasoma od nje postali odvisni tudi fizično, tako kot od drugih drog (dejstvo, ki ga večina zavrača).

Uživalec marihuane je pasiven opazovalec, največkrat ciničen do ljudi okrog sebe, ki se kar naprej nekaj »naprezajo in trudijo«. Ni tekmovalen in se največkrat odloči za umik, njegova motivacija za delo postopoma upade. Ker izgublja voljo za kakršen koli resnejši napor, se hitro sprijazni z dosežki, ki so manjši od njegovih siceršnjih potencialnih sposobnosti.

Zaskrbljujoče je uživanje marihuane pri mladostnikih, saj iz leta v leto raste. Zdi se, da njeni demotivacijski učinki sovpadajo z naraščajočo komoditeto sodobnega mladostnika, ki zelo zgodaj »diplomira« na področju iskanja najlažje poti skozi napor življenja. Tako je marihuana kvečjemu droga, ki v zameno za ležerno pasivnost ubija ustvarjalnost in voljo do aktivnega življenja.

Ker povečevanje odmerka pri marihuani ne okrepi njenega učinka, se njen redni uživalec lahko sčasoma odloči, da bo poskusil »kaj močnejšega«.

Amfetamini

Leta 2007 je bilo proizvedenih med 230 in 640 milijonov ton amfetaminskih stimulantov, od tega med 72 in 137 milijonov ton stimulantov iz skupine ecstasy.

Da bi redni uživalec ecstasy-ja prenehal z jemanjem te droge, a še naprej ohranil zadovoljujoče načine zabave, mora narediti velik osebnostni premik, ki ga velikokrat ne zmore sam. Da bi se zabavali trezni in vseeno občutili zadovoljstvo, ki ga prinaša zabava, moramo običajno vložiti nekaj napora lastne ustvarjalnosti in dobre volje. To pa smo ob jemanju ecstasyja, ki je vsa dobra občutja nudil brez naprezanja in takoj, skorajda pozabili oz. tega mogoče še nikoli nismo odkrili. Zdi se, da se je te zahtevne poti skorajda nemogoče lotiti

sam, zato pa lahko poiščemo pomoč in se v odnosu z drugimi ponovno napolnimo z zdravo, čisto energijo zabave in življenja.

Ecstasy je droga, ki na umeten način izredno dobro zadovoljuje potrebo po zabavi. Občutek evforičnosti in nabitosti z energijo pomaga udeležencem plesnih zabav v diskotekah in t. i. rave-partijev, da zdržijo divji ritem plesa vse do jutra in še dlje. Gre za drobne barvne tabletko, ki močno vplivajo na občutke in razpoloženje uživalca; poleg opisanega sproščajo notranje zavore ter močno povečajo občutek povezanosti in medsebojne simpatije.

Ker po zaužitju ecstasya ne čutimo lakote, utrujenosti in žeje, se telo uživalca pregreva, kar lahko privede do vročinske kapi. Dolgotrajno jemanje vpliva na spremembo vedenjskega vzorca osebnosti uživalca, pojavljajo se tudi nekatera duševna stanja, kot so depresija in paničnost, prividi oz. halucinacije ipd.

Vsaka dvajseta oseba vsaj enkrat uporabila prepovedano drogo

Po navedbah Svetovnega poročila o drogah 2008, ki ga pripravlja Urad za droge in kriminal pri Združenih narodih (ZN), je ena oseba na vsakih dvajset oseb med 15. in 64. letom starosti na svetu v zadnjem letu vsaj enkrat uporabila prepovedano drogo.

Otroci, mladostniki in mlajši odrasli so še posebej dovzetni za uporabo drog. Razširjenost uporabe drog med mladimi je več kot dvakrat višja kot med splošno populacijo in skoraj trikrat višja, ko gre za uporabo marihuane. Mladi odraščajo v svetu, ko se zdi, da je toleranca do uporabe psihoaktivnih snovi, tako medicinskih kot nemedicinskih, večja kot nekoč. Negotova in nejasna prihodnost, želja po osebnemu prestižu in hedonizmu, ob vedno večjih zahtevah in tveganjih sodobnega sveta, to je le nekaj dejavnikov tveganja, ki vplivajo na uporabo drog med mladimi. Če temu prištejemo še biološke, psihološke in socialne spremembe v adolescenci ugotovimo, da so mladostniki še posebej ranljiva populacija. Mladi so bolj ranljivi za posledice uporabe drog, ker se njihovi možgani še vedno razvijajo, so zaradi uporabe drog izpostavljeni večjemu tveganju za izgubo spomina, vedenjske težave in celo duševne bolezni.

Starši lahko preprečijo otrokovo zlorabo drog. Skrbni starši, ki znajo prisluhni odraščajočim otrokom, lahko najbolj učinkovito preprečijo zlorabo drog, učitelji in vzgojitelji pa naj skupaj z mladimi iščejo poti in načine, kako graditi mladostnikovo pozitivno samopodobo in samospoštovanje. Žal nekateri mladostniki posežejo po drogah zaradi zmotnega vtisa, da jim bodo prinesle več prijateljev, zabave in dale energijo.

Pravo resnico o drogah običajno spoznajo prepozno. "Mladi so naša skupna skrb in odgovornost. Mediji, vladne in nevladne organizacije naj izobrazujejo in oblikujejo javno mnenje s posredovanjem informacij in pozitivnih sporočil. V družbi mora prevladati prepričanje, da so droge prepovedane zato, ker povzročajo težave, in da ni težava v tem, ker so prepovedane," so prepričani.

Starši in učitelji bodite pozorni na:

- spremembe v šolskem uspehu,
- fizične spremembe (rdeče oči, sledi vbodov, zanemarjenost in neurejenost),
- spremembe v prehranjevalnih in spalnih navadah (nespečnost, dremanje in spanje ob neobičajnih urah, izgubljanje telesne teže, nenadno povečanje ali zmanjšanje teka),
- nova družba (novi prijatelji, ki se razlikujejo od prejšnjih po videzu in obnašanju),
- spremembe v obnašanju (slaba volja, potrtnost, preganjavice, sovražnost, izredna občutljivost, izguba interesa za prejšnje hobije in dejavnosti, poznavanje kulture nedovoljenih drog in zbirališče uživalcev, laganje),
- fizični dokazi (pripomočki za uživanje nedovoljenih drog in same droge: papirčki za zavijanje cigaret, razne pipe, ožgane žlice, injekcije za vbrizganje, citronka, čudni vonji ali vonji, ki poskušajo prekriti čudni vonji, razne praškaste in rastlinske snovi, tablete ipd.),
- izginjanje denarja (mladostniki kradejo denar iz denarnic staršev, prodajajo svoje stvari in predmete iz stanovanja ipd.).

Evropska raziskava o alkoholu in preostalih drogah med šolsko mladino v letu 2007, ki jo je v mariborski regiji vodila Olivera Stanojević-Jerković, iz oddelka za socialno medicino znotraj Centra za spremljanje zdravstvenega varstva prebivalstva in promocijo zdravja ZZV Maribor je med petnajstletniki v regiji Maribor pokazala, da se je v primerjavi z leti 1999 in 2003 pri ilegalnih drogah pokazalo upadanje uživanja ekstazija in marihuane/hašiša, medtem ko narašča predvsem uživanje kokaina, amfetamina in nekaterih halucinogenih drog.

Nevarnost dovoljenih psihoaktivov

Opozoriti moramo tudi na psihoaktivne snovi, ki niso prepovedane, a imajo podobne učinke kot nadzorovane droge in so zdravju škodljive.

Ob današnjem mednarodnem dnevu proti zlorabi in nezakonitemu prometu z drogami opozarjamo, da so omenjeni psihoaktivni ponavadi na voljo preko spletnih trgovin in je zato njihovo razpečevanje težje nadzorovati.

Psihoaktivne snovi imajo najpogosteje halucinogene, stimulativne ali pomirjajoče učinke, pogosto pa pripravki vsebujejo še različne alkaloidne, ki povečajo tveganje za zdravje. V zadnjem času se je med uporabniki tovrstnih psihoaktivov povečala predvsem uporaba mefedrona in izdelkov "Spice".

Ob mednarodnem dnevu proti zlorabi in nezakonitemu prometu z drogami apeliramo posebno na mlade, da premislijo o učinkih drog, tako ugodnih kot tudi neugodnih. Zato naprošamo šole, NVO, medije, zdravstvene organizacije, lokalne skupnosti, politiko, posameznike....., da skupaj vsak po svojih zmožnostih vplivamo na preprečevanje zlorabe in nezakonit promet z drogami.

Viri:

- Svet v omami drog, svet v vojni z drogami; MMC RTV SLO;

- Nevarnosti nedovoljenih psihoaktivov; Spl. portal zdravje – SIOL.NET;
- Odvisnost od prepovedanih drog; LAS NM;
- Skupaj proti drogam; MED.OVER.NET;
- Droge; EAD;
- Mednarodni dan proti zlorabi in nezakonitemu prometu z drogami; IVZ RS;
- Mednarodni dan proti zlorabi in nezakonitemu prometu z drogami; ZZV Ravne;
- Mednarodni dan proti zlorabi in nezakonitemu prometu z drogami; Revija EUROPA
- ESPAD 2007; ZZV Maribor